

การคุ้มครองสิทธิจำเลยในคดีอาญาศึกษากรณี:การจัดตั้งทนายความขอแรงในชั้นศาล Protection Rights of Accused in Criminal Cases: Case Study of Appointing Public Defenders by the Courts

จिरพงษ์ แก้วบัว^{1*}

Jirapong Kaewbua^{1*}

¹ อาจารย์ประจำ, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹ Lecturer, Department of Law, Faculty of Law, Hatyai University.

*Corresponding author, E-mail: jirapong_k@hu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงเจตนารมณ์ทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของจำเลยในคดีอาญา ตามมาตรา ๑๗๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การจัดตั้งทนายความขอแรงในชั้นศาล ในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต คดีที่จำเลยมีอายุไม่เกินสิบแปดปีและคดีที่มีอัตราโทษจำคุก ตามกฎหมาย

ในการศึกษา การพิจารณาคดีในระบบกล่าวหา คู่ความมีหน้าที่นำเสนอข้อเท็จจริงต่อศาล เพื่อวินิจฉัยชี้ขาดว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดจริงหรือไม่ การมีทนายความเข้าช่วยเหลือหรือเป็นผู้แทนในการดำเนินคดีเป็นการสำคัญที่ทำให้ผู้ถูกกล่าวหาได้รับความเป็นธรรมในกระบวนการพิจารณาคดี การคุ้มครองสิทธิของจำเลยในคดีอาญา กรณีผู้กระทำความผิดตามคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิตหรือในคดีที่จำเลยมีอายุไม่เกินสิบแปดปีนับแต่วันที่ฟ้องต่อศาล ก่อนพิจารณาคดีให้ศาลถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีให้ศาลจัดตั้งทนายความให้และในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกให้ศาลถามว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีและจำเลยต้องการทนายความก็ให้ศาลตั้งทนายความให้ มาตรการทางกฎหมายนั้นมีความสมบูรณ์ส่วนที่ควรปรับปรุงคือระบบการจัดตั้งทนายความขอแรง ซึ่งแต่ละคดีไม่ว่าความผิดสถานใดศาลจะตั้งทนายความขอแรงให้เพียง 1 คนต่อ 1 คดี เท่านั้น โดยมีได้กำหนดคุณสมบัติ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์อายุงานในการทำงานของทนายขอแรงให้เหมาะสมกับคดีอาญาที่มีความยากง่ายแตกต่างกัน ส่งผลกระทบต่อผลแห่งคดีความต่อการแพ้ชนะคดี ทำให้จำเลยไม่ได้รับความคุ้มครองสิทธิตามเจตนารมณ์ของกฎหมายอย่างสมบูรณ์

คำสำคัญ: ทนายความ หมายถึง ผู้ซึ่งกฎหมายให้อำนาจหน้าที่ว่าต่างแก่ตัวแทนคู่ความในคดี, ทนายขอแรง หมายถึง ทนายความที่รัฐจัดหาให้จำเลยในคดีอาญา กรณีที่จำเลยไม่มีทนายความ และจำเลยต้องการทนาย โดยที่จำเลยไม่ต้องจ่ายค่าจ้างทนายความเอง

Abstract

The current research aims to study and analyze the intendment of law to protect rights of accused in criminal cases in relation to Section 173 of Criminal Procedure Code. The court will appoint a public defender for an accused in case of the rate of punishment of death, under 18 years old, and the rate of imprison.

Regarding the case study of criminal procedure code, parties will present the factual information to the court for the judgement whether the accused is guilty to the charges. Assisted or represented by lawyers to proceed the cases, it is integral that the trials will be held fairly for the accused. In an attempt to protect rights of accused in the criminal cases of rate of dead punishment or under 18 years old on the date entered an action in court, before beginning to take into consideration, the court shall ask the accused if they have a lawyer or not. If not, the court shall appoint a lawyer of them. In case of the rate of imprisonment, the court will ask if the accused has a lawyer or not. If they do not have any lawyers, they can request the court to provide a lawyer. It can be concluded that legal measures seem to be perfect. However, it is suggested that the process of appointing public defenders should be improved. No matter what rates of punishment are, each accused can request only one public defender per a case, regardless of qualification, expertise, experience, and working experience of public defender according to the difficulty of cases. This would attribute to the case judgement. Hence, the accused's rights will not be fully protected in accordance with intentment of law.

The potential solutions are that every licensee must register as a public defender at their hometown and the government should establish an organization to recruit public defender to solve the case. They should sufficiently possess credentials and experience in relation to the difficulty of the cases.

Keywords: Lawyer

บทนำ

การดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลไทยมีลักษณะค่อนข้างไปในทางกล่าวหาซึ่งเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาในกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี โดยข้อสำคัญของระบบกล่าวหาประการหนึ่งในฐานะของผู้กล่าวหาในคดีอาญาลักษณะการดำเนินคดีอาญาตามหลักการต่อสู้คดีที่มีการนำพยานหลักฐาน มาสืบหักล้างกันในการพิจารณาคดี โดยผู้พิพากษาวางตัวเป็นกลางคอยควบคุมให้แต่ละฝ่ายดำเนินการต่อสู้คดีตามขั้นตอนของกฎหมาย เพื่อให้การต่อสู้คดีกันด้วยพยานหลักฐาน ไม่เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบกันมากจนเกินไประหว่างรัฐ การมีทนายความไว้สำหรับช่วยเหลือดำเนินคดีแทนผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนยากจน ด้อยการศึกษา ไม่รู้กฎหมาย จึงถือว่ามี ความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การดำเนินคดีอาญาเกิดความเป็นธรรมอย่างแท้จริง จัดตั้งทนายความขอ แรงเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายและจำเลย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 173 ในกรณีผู้กระทำความผิดตามคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิตหรือในคดีที่จำเลยมีอายุไม่เกินสิบแปดปีนับแต่วันที่ฟ้องต่อศาล ก่อนพิจารณาคดีให้ศาลถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีให้ศาล จัดตั้งทนายความให้ และในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกให้ศาลถามว่ามีทนายความหรือไม่ถ้าไม่มีและจำเลย ต้องการทนายความก็ให้ศาลตั้งทนายความให้ แต่ละคดีไม่ว่าความผิดสถานใดจะตั้งทนายความขอแรงให้ เพียง 1 คน เท่านั้นตามบัญชีรายชื่อของทนายความที่ขึ้นทะเบียนขอเป็นทนายความขอแรงเพื่อเสนออาษา

ให้เป็นนายความแก้ต่างในคดีอาญา โดยมีได้ระบอบอายุงานของนายความหรือประสบการณ์ในการทำงานของนายความให้เหมาะสมกับคดีอาญาที่มีความยากง่ายแตกต่างกัน อาจจะทำให้จำเลยเสียสิทธิในการคุ้มครองสิทธิในคดีอาญา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทบทวนปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาตามมาตรา 173
2. เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของจำเลยในคดีอาญา:กรณีการจัดตั้งนายความขอแรงในชั้นศาล
3. เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของจำเลยในคดีอาญากรณี:การจัดตั้งนายความขอแรงในชั้นศาล

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

เป็นการศึกษาถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายที่มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างถูกต้องตรงตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของกฎหมายหรือไม่ เพื่อให้เกิดสิทธิต่อประชาชนผู้อยู่ภายใต้กฎหมายและย่อมต้องได้รับการคุ้มครอง ภายใต้หลักแห่งความเสมอภาค คือ

1. หลักสิทธิและเสรีภาพของประชาชน หลักการคุ้มครองเสรีภาพประชาชนเป็นหน้าที่ของรัฐที่พึงดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และเป็นสิทธิพื้นฐานที่พลเมืองของรัฐนั้นที่จะได้รับความคุ้มครองจากรัฐนั้น ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดำเนินการโดยการสร้างมาตรการทางกฎหมายเพื่ออำนวยความสะดวกและสร้างเสมอภาคอย่างเป็นรูปธรรมแก่ประชาชน

2. แนวคิดเกี่ยวกับระบบการพิจารณาคดีอาญา

ในกฎหมายของประเทศที่มีการดำเนินคดีในระบบกล่าวหา (accusation) วางตัวเป็นกลางในการค้นหาความจริง แต่ให้คู่ความนำเสนอข้อเท็จจริงต่อศาลหรือคณะลูกขุนเอาไว้วินิจฉัยชี้ขาดว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่ และเมื่อจำเลยกระทำความผิดก็จะมีกระบวนการลงโทษโดยศาลต่อไป การมีนายความช่วยเหลือหรือเป็นผู้แทนในการดำเนินคดีเป็นความจำเป็นอย่างสำคัญที่จะทำให้ผู้ถูกกล่าวหาได้รับความเป็นธรรมในการดำเนินคดี เพราะนายความจะมีบทบาทสำคัญที่จะเสนอพยานหลักฐานเพื่อแก้ข้อกล่าวหาที่โจทก์ได้นำเสนอต่อศาล และนำเสนอข้อเท็จจริงอันนำไปสู่การยกเว้นความผิด หรือการลงโทษแล้วแต่กรณี

ตามแนวคิดเกี่ยวกับระบบการพิจารณาคดีอาญาตามกฎหมายไทยและแนวคิดเกี่ยวกับการพิจารณาคดีอาญาตามกฎหมายต่างประเทศ ว่าด้วยการจัดตั้งนายความขอแรงในชั้นศาล

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณด้วยการสัมภาษณ์และแบบสอบถามเจาะลึกถึงสาเหตุของปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของจำเลยในคดีอาญากรณีการจัดตั้งนายความขอแรงในชั้นศาล โดยผู้วิจัยทำการศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยมุ่งเน้นการศึกษาสาเหตุและปัญหาการคุ้มครองสิทธิของจำเลยในคดีอาญากรณี:การจัดตั้งนายความขอแรงในชั้นศาล โดยการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาตลอดจนขอเสนอแนะในการแก้ปัญหา โดยการสำรวจความคิดเห็นจากผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่

ทนายความ พนักงานอัยการ และประชาชน

1.1 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) ได้แก่ การศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร บทความ วิทยานิพนธ์ งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาเอกสารเหล่านี้มาสร้างกรอบความคิด และสร้างเครื่องมือในการศึกษาภาคสนาม

1.2 แบบสอบถามและสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) ด้วยการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ทนายความ จำนวน 15 ท่าน พนักงานอัยการ จำนวน 10 ท่าน ประชาชน จำนวน 15 ท่าน โดยเลือกข้อมูลแบบเจาะจง โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นคำถามลักษณะคำถามและข้อกำหนดที่เป็นคำถามเดียวกัน เป็นการสัมภาษณ์ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) รายบุคคล แบ่งเป็นคำถามออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด (Close Ended Question) แบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศอายุ การศึกษา อาชีพ สถานที่ประกอบการ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด (Close Ended Question) แบบสอบถามเกี่ยวกับสาเหตุและปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นมูลเหตุในการใช้สิทธิทนายความขอแรงในชั้นศาล

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Question) เกณฑ์การให้คะแนนตามลักษณะของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามลักษณะของแบบสอบถามซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ต (likeert' Rating Scale) แบ่งระดับการวัดโดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อยมากที่สุด

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากการศึกษาเอกสาร ตำราบทความวิชาการ ตลอดจนถึงวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิจำเลยในคดีอาญากรณีการจัดตั้งทนายความขอแรงในชั้นศาล

3.2 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม

3.3 ดำเนินการรวบรวมผลจากแบบสอบถาม และนำมาสรุป

ผลการวิจัย

สาเหตุและปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นมูลเหตุในการใช้สิทธิทนายความขอแรงในชั้นศาล

ตารางที่ 1 สาเหตุของการใช้ทนายความขอแรง

สาเหตุของการใช้ทนายความขอแรง	$\bar{X}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
จำเลยไม่สามารถจัดหาทนายความเองได้	3.86	1.146	มาก
จำเลยไม่มีค่าใช้จ่ายในการว่าจ้างทนาย	3.93	0.997	มาก
รวม	3.9	0.105	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สาเหตุและปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นมูลเหตุในการใช้สิทธิทนายความขอแรงที่ศาลจัดตั้งให้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.9 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า จำเลยไม่มีค่าใช้จ่ายในการจ้างทนายความ อยู่ในลำดับแรกมีค่าเฉลี่ย 3.93 รองลงมาคือ จำเลยไม่สามารถจัดหาทนายความเองได้ 3.86

ตารางที่ 2 ความเหมาะสมในการจัดตั้งทนายความขอแรง

ความเหมาะสมในการจัดตั้งทนายความขอแรง	$\bar{X}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
1.ประเภทคดีที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือ ไม่เกิน 3 ปี จัดตั้งให้มีทนายความขอแรง 1 คน	3.73333	1.339	มาก
2.ประเภทคดีที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 3 ปี ถึง 5 ปี จัดตั้งให้มีทนายความขอแรง 2 คน	3.26667	1.481	ปานกลาง
3.ประเภทคดีที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไปจัดตั้งให้มีทนายความขอแรง 3 คน	2.53333	1.499	ปานกลาง
รวม	3.17778	0.087	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า ความเหมาะสมในการจัดตั้งทนายความขอแรงโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 3.17 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประเภทคดีที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือ ไม่เกิน 3 ปี จัดตั้งให้มีทนายความขอแรง 1 คน อยู่ในลำดับแรกมีค่าเฉลี่ย 3.73 และประเภทคดีที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 3 ปี ถึง 5 ปี จัดตั้งให้มีทนายความขอแรง 2 คน อยู่ในลำดับแรกมีค่าเฉลี่ย 3.26 และประเภทคดีที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไปจัดตั้งให้มีทนายความขอแรง 3 คน อยู่ในลำดับแรกมีค่าเฉลี่ย 2.53

ตารางที่ 3 จำนวนจำเลยร่วมกระทำความผิดในคดีอาญา

จำนวนจำเลยร่วมกระทำความผิดในคดีอาญา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
คดีที่มีจำเลยกระทำความผิด 1 คน จัดตั้งให้มีทนายความขอแรง 1 คน	4	1.366	มาก
คดีที่มีจำเลยร่วมกระทำความผิดตั้งแต่ 2 คน ถึง 5 คน จัดตั้งให้มี ทนายความขอแรง 2 คน	3.4	1.404	ปานกลาง
คดีที่มีจำเลยร่วมกระทำความผิดตั้งแต่ 5 คน ขึ้นไป จัดตั้งให้มี ทนายความขอแรงตั้งแต่ 3 คน ขึ้นไป	3.46	1.454	ปานกลาง
รวม	3.62	0.044	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า จำนวนจำเลยร่วมกระทำความผิดในคดีอาญา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.62 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คดีที่มีจำเลยกระทำความผิด 1 คน จัดตั้งให้มีทนายความขอแรง 1 คน อยู่ในลำดับแรกมีค่าเฉลี่ย 4 รองลงมาคือ คดีที่มีจำเลยร่วมกระทำความผิดตั้งแต่ 5 คน ขึ้นไป จัดตั้งให้มีทนายความขอแรงตั้งแต่ 3 คน ขึ้นไป อยู่ในลำดับแรกมีค่าเฉลี่ย 3.46 และคดีที่มีจำเลยร่วมกระทำความผิดตั้งแต่ 2 คน ถึง 5 คน จัดตั้งให้มีทนายความขอแรง 2 คน อยู่ในลำดับแรกมีค่าเฉลี่ย 3.4

ตารางที่ 5 ความเหมาะสมในอายุงานของทนายความขอแรง

ความเหมาะสมในอายุงานของทนายความขอแรง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตว่าความให้ขึ้นทะเบียนทนายความขอแรงทุกคน	3.4	1.704	ปานกลาง
คดีที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี จะต้องมีการพิจารณาการว่า ความในคดีอาญาไม่น้อยกว่า 1 ปี	3.35	1.309	ปานกลาง
คดีที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 3 ปี จะต้องมีการพิจารณาการ อายุงานไม่น้อยกว่า 2 ปี และพิจารณาการว่าความในคดีอาญา ไม่น้อยกว่า 10 คดี	3.93	1.181	มาก
คดีที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 3 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี จะต้องมีการ พิจารณาอายุงานไม่น้อยกว่า 3 ปี และพิจารณาการว่า ความในคดีอาญาไม่น้อยกว่า 20 คดี	4.06	1.123	มาก
คดีที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป จะต้องมีการพิจารณาอายุ งานไม่น้อยกว่า 3 ปี และมีพิจารณาการว่าความในคดีอาญาไม่ น้อยกว่า 30 คดี	4.46	0.718	มาก
รวม	3.88	0.355	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ความเหมาะสมในอายุงานของทนายความขอแรง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.88 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คดีที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป จะต้องมีการประกอบอายุงานไม่น้อยกว่า 3 ปี และมีการประกอบการว่าความในคดีอาญาไม่น้อยกว่า 30 คดี อยู่ในลำดับแรกมีค่าเฉลี่ย 4.46 รองลงมา คือ คดีที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 3 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี จะต้องมีการประกอบอายุงานไม่น้อยกว่า 3 ปี และมีการประกอบการว่าความในคดีอาญาไม่น้อยกว่า 20 คดี อยู่ในลำดับแรกมีค่าเฉลี่ย 4.06 คดีที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 3 ปี จะต้องมีการประกอบอายุงานไม่น้อยกว่า 2 ปี และมีการประกอบการว่าความในคดีอาญาไม่น้อยกว่า 10 คดี อยู่ในลำดับแรกมีค่าเฉลี่ย 3.93 ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตว่าความให้ขึ้นทะเบียนทนายความขอแรงทุกคน อยู่ในลำดับแรกมีค่าเฉลี่ย 3.4 และ คดีที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี จะต้องมีการประกอบการว่าความในคดีอาญาไม่น้อยกว่า 1 ปี อยู่ในลำดับแรกมีค่าเฉลี่ย 3.35

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยฉบับนี้พบว่าผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย คือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้บัญญัติรับรองและคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาไว้ดีแล้ว ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาควรที่จะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐเพื่อให้มีทนายความช่วยเหลือในทางคดีเพื่อก่อให้เกิดความเสมอภาคในการต่อสู้คดี ซึ่งเป็นแนวความคิดในการดำเนินคดีในระบบกล่าวหา ที่คู่ความเป็นผู้ที่น่าเสนอหลักฐานต่อศาลเพื่อให้อัยการพิจารณา หากจำเลยขาดความสามารถที่จะจัดหาทนายความได้เองรัฐจึงจัดหาให้ ศาลจะเป็นผู้จัดหาให้จากทนายความที่ขึ้นทะเบียนเป็นทนายความขอแรง ปัญหาที่เกิดขึ้นจำเลยหรือผู้ต้องหาไม่มีสิทธิที่จะได้รู้ข้อมูลเกี่ยวกับทนายความและไม่สามารถเลือกทนายความตามความชำนาญการแก้คดีได้และแต่ละคดีมีทนายความเข้าช่วยเหลือเพียงทนายความคนเดียวเท่านั้น แม้คดีความจะแตกต่างกันอย่างไรก็ตาม ทำให้ทนายความขอแรงไม่มีความชำนาญหรือไม่มีประสบการณ์ตรงกับคดีที่ให้ความช่วยเหลือ เพราะเป็นทนายความที่ใช้ช่องทางในการฝึกหัดเป็นทนายความเก็บคดีเพื่อนำไปสอบผู้ช่วยผู้พิพากษาหรืออัยการผู้ช่วย จึงควรพิจารณาตั้งหน่วยงานของรัฐเช่นเดียวกับระบบ public Defender ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีหน้าที่คัดเลือกทนายความที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมเป็นทนายความขอแรงประจำศาล โดยกำหนดค่าตอบแทนเป็นรายเดือนหรือรายคดีและมีกำหนดระยะเวลาจ้างที่แน่นอน เพื่อให้ควบคุมดูแลทนายความขอแรงให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการแยกทนายความขอแรงออกจากทนายความที่รับจ้างว่าความด้วยตนเอง

แนวทางในการแก้ไขในอนาคตผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้ว่าความทุกคนต้องขึ้นทะเบียนเป็นทนายขอแรงยังภูมิลำเนาของตนทุกคน และจัดตั้งหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่คัดเลือกทนายความขอแรงเข้าช่วยเหลือคดีจะต้องมีคุณสมบัติ ประสบการณ์ในการว่าคดีเป็นไปตามความยากง่ายของคดี

เอกสารอ้างอิง

- สุพจน์ จันทราอุกฤษฏ์. (2556). ประสิทธิภาพทนายความขอแรงและเงินรางวัล: ศึกษากรณีเฉพาะ ศาลจังหวัดหลังสวน
- มานิต จุมปา. (พ.ศ.2550). คำอธิบายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเล่มที่ 1. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2555.

จรรย์ ภัคดีธนากุล. ความช่วยเหลือกฎหมายแก่ผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญาตามรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย

วุฒิ พิทักษ์ธานีล ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดราชบุรี. เอกสารเสริมความรู้ด้านวิชาการปัญหาระบบ
ทนายความของแรงในคดีอาญาศึกษาเฉพาะกรณีศาลจังหวัดราชบุรี

พิชัย นิลทองคำ ผู้พิพากษา. (2554). ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความอาญา พระธรรมนูญ. (น. 429-430). กรุงเทพฯ: อทตยา